

הרה"ק מו"ה יעקב יוסף ז"ל בע"ס התולדות

א.

דבר זה הוא כקבלה מזקני החסידים, כי הבעש"ט ז"ל כנסיעוהו התבון להכניס תחת רגל החסידות אנשים רמי המעלה, אשר ראה ברוח הקודש, שהב יאירו פני תבל בנוגה זרחם, ואחת מנסיעותיו היתה כדי לרכוש אליו את הרב הגאון מו"ה יעקב יוסף הכהן ז"ל, האבד"ק שאריגראד, והכי הוה צובדא -- כפי אשר שמעתי בילדותי מפי אאמור' הרב ר' גרשון ז"ל:

הבעש"ט נסע בכזנה לתכלית זה להעירה שאריגראד לשבות שם, ותהום כל העירה מביאת הבעש"ט ז"ל, אך הרב מרא דאתרא, הרה"ג ר' יעקב יוסף הכהן ז"ל, לא חמץ לשמוע כלל מהבעש"ט ומהספורים אשר באו אנשי העיר לספר בשבחו, כי הו' ממתנגדי הבעש"ט ושיטתו, מתנגד קיצוני עד קצה האחרון, ולא רצה ללכת לקבל פני הבעש"ט למרות כל ההפצרות שהפצירו בו נכבדים אחדים מבני עדתו, אשר נתפעלו מאוד מהתנהגות הבעש"ט ומשיחותיו ותהלוכותו בקודש. הבעש"ט ז"ל בלי ספק לא נח ולא שקט ועשה מה שהו' בכחו, להטות לבב הרה"ג אליו, ובש"ק בסעודת ליל שבת ישב הבעש"ט על שלחנו הטהור ונילה שם סודות התורה, ויביאו את הדברים לפני הרה"ג מרא דאתרא, וגם הוא התמלא עליהם, ובכל זאת לא רצה ללכת לקבל פני הבעש"ט. בסעודת יום ש"ק ישב הבעש"ט ודרש על שלחנו דברים העומדים ברומו של עולם אשר לא שמעתו אוזן מעולם, ויביאו את הדברים לפני הרה"ג מרא דאתרא, ונתפעל גם הוא מהם, ובערב בסעודה שלישית משחשיכה התגנב הרה"ג ר' יעקב יוסף הכהן בלאט ובא בתוך הבאים אל בית המדרש אשר הבעש"ט ערך שם את הסעודה השלישית, בשעה שלא הו' אפשר להכירו בחשכת הליל ועמד שם בקרן זוית. הבעש"ט הרגיש בזה ברוח קדשו כי הרב מרא דאתרא הנהו בבהמ"ד, והתחיל לספור סיפור מעשת שהו' לפני חג הפסח דהאי שתא אצל רב אחד. בקהלה אחת -- כה סיפור -- יש רב גדול בתורה חריף עצום, כאשר הגיע ר"ח ניסן כהר התחיל ללמוד סוגיא בהלכות הפסח להכין לו ררוש לשבת הגדול, והעמיק בה חקר, כאשר הגיעו ימים אחדים לפני שבת הגדול והוא לא גמר עוד את הרוש והמפול, מפאת האנשים הבאים אל ביתו בשאלות שונות במילי דפסתא, והסרידו אותו מאוד, וזה בא בכרו וזה בא בתביתור, ע"כ עזב את ביתו ונכנס לבית המדרש ושם ישב במנוחת ועבד צבודתו ביגיעה רבה לסוד לו הדרוש שהו' בחריפות ובקיאות גג על גג, ועלתה בידו והלך בבהמ"ד לאורכו ולרחבו חזר על פלפולו והתחמם הרבה ויצא למים, ויבט התרצה וראה את היהודי נושא המים כי הולך ושני דליות מים על שכמו ויקרא לו כי יבוא אליו הנושא-מים או לא שמע, או עשה עצמו חרש והלך לדרכו, וימלא הרב חמה ותבער כאש אפו, ובעבור שעה קטנה וירא כי נושא המים עובר עוד הפעם לפני בהמ"ד עם דליות מים, ויקרא בחזקה כי

יבא אליו, ובדאותו כי הולך הלאה ולא פנה לקול קריאתו, קפץ הרב בעד החלון וירץ בחמה אפו אל נושא המים ויכהו מכת לחי פעמים, כאשר נח כעסו התחרט מאוד על המעשה הרע שעשה, וכה יבקש עוד עד היום תקוני תשובה על חטאו זה ועדיין לא מצא, לוא יבוא לפני אתקנהו בעצה טובה ובדרך השובה, כראוי לו וסד עונו וחטאתו יכופר. — הרה"ג ר' יעקב יוסף בשמעו הרברים האלה נשתובם למשמע אזניו, כי ברידי הוה עובדא ואיש לא ראה ולא ידע מזה כי אם הוא ונושא המים, ובכך הבעש"ט צפה הכל ברוח הקודש, ויצא מיד מחבואו ונגש הכהן אל הבעש"ט ואמר: יורנו נא רבנו דרך תשובה, עבדו אני ואסור למשמעתי ככל אשר יורני, ומאז נעשה לחסיד נלהב, והציקו לו אנשי עירו וגרשוהו מן העיר ואח"כ נתקבל לראשקוב, ואח"כ לק' נעמרוב, ולא מצא מנוח לכף רגלו, מפאת הנהגתו החדשה עפ"י דרכי החסידות של הבעש"ט ז"ל, כאשר יספר בעצמו בספרו „תולדות יעקב יוסף“ בפ' נשא, ואביא בזה דק תמצית הרברים בקצרה זו"ל: „...וכאשר עיני ראו ולא זר מלחמה זו תמיד במי שרוצה להתקדש ולהיות פרוש להתפלל במנין בפני עצמו, מאחר שאי אפשר להתפלל בצבור שעושין מצות אנשים מלימדה, וכמה טעמים כיר"ב, ובענין אכילה לא אכשיר דרא שהכל שוחטים אפי' שאינו בקי בהלכות שחיטה ואינו ירא שמים, והוא נגד רבוהינו הקדושים שהזהירו הפוסקים הראשונים ואחרונים שיהי' השוחט ירא ה' מרבים, ובפרני בענין חוש המישוש והרגשת בדיקת סכין שהוא לפי כוונת יראת הלב וכמ"ש רבינו יונה ע"ש. ובדאי דפירש ממאכלי העולם קדוש יאמר לו, כי הרבה אינן בקיאין בהלכות מליחה ושטיפה, שהרבה דינים מתעטפים מהם ובזמנינו היו כמה מוכיחים דורשים הלכות מליחה לנשים בפרטות, לא כן עתה ובדאי מי שרוצה להתקדש לא יסב במסיבתן וכאשר המהרש"ל הזהיר לתלמידו בע"ס הש"ה על זה.

„וכן שמעתי מחכם אחד כי עתה התחכם היצר הרע שלא יצטרך לילך לפתות וללכוד ברשתו כל יחיד ויחיד, רק ללכוד אחד אשר רבים נכשלים בו, והוא שמעמיד שוחט בעיר מסטרא דילי' המאכיל טריפות לרבים וכולם נלכדים ברשתו. וכן הש"ץ שהוא סרטור בין ישראל לאבינו שבשמים להוציא רבים ידי חובתן ודבותינו הזהירו בפוסקים ראשונים ואחרונים שיהי' הש"ץ המובחר שבעם ומעמיד היצר ש"ץ מסטרא דילי'...“

„וז"ש וירא העם כי בושש משה, שהוא רמז מוסד בזמן ההוא ולדורות בענין הנהגת המוני עם, עם רבניהם... וירא העם כי בושש משה שהרב שבעירם שוהה לבוא לפקח בעסקי הקהל, גם כי בא שש ועדיין הוא עוסק בהתבודדות, מיר קמים בתערומות ויאמרו עשה לנו מנהיג אחר, כי אנחנו בני העיר כצאן בלי דועה מפני שהוא עוסק תמיד במלאכת ה', וכאשר בזמנינו הי' מסירה לפני השרדה... ומצד זה יצא עגל הזהב שהוא אלוה הבא ע"פ השררה בשביל זהב... ואני הכותב בדין היו עובדא ה"ל מרישא לסיפא ומדומו למה דוקא. זה האיש צוה לעשות בה"מ בשאריראד...“ (והלואה שם ד"ה ונחזור לענין הנ"ל).

ויסופר עליו כי שלח את תלמידו הגה"ק מו"ה יעקב שמשון זצ"ל משיפטיקווא לראשי הקהל שבעיר אוסטראה שיקבלו אותו להיות אצלם מגיד משרים דמתא, והי' שם בעיר ההוא איש חסיד הרב ר' הירשקא ז"ל איש פלא

קדוש וטהור והצנע לכת, שהי' נגד הדבר הזה, כי אמר שהבעלי בתים מאוסטרהא לא יוכלו לשאת ולסבול את קפדנותו של הרב הכהן... (מזכרת לגדולי אוסטרהא ע' קצ"ו).

בשנת תק"ל אחרי פטירת המוכיח הרה"ק מוהרי"ל ז"ל בפולנאה, נקרא מראשי הקהל למלאות מקומו, ושם ישב על כסא כבודו, ושם כנראה מצא מקום מנוחה, כי נתקדש המקום כבר ע"י חברו המוכיח הרה"ק מוהרי"ל ז"ל וסבלו הבע"ב שבעיר אותו וקפדנותו עד יומו האחרון ושם מנוחתו כבוד, זי"ע ועכ"י.

ב.

כבר אמר רבנו אלעזר מגרמייזא בע"ס הרוקח ז"ל, "אין חוזק כחסידות בתחלתו". וככה גם הרה"ק מו"ה יעקב יוסף הכהן ז"ל לקח החסידות ביד חזקה ובהתלהבות עצומה רשפיה רשפי אש דת, וכאשר מצא בבית מדרשו של הבעש"ט ז"ל רק אנשים בעלי מדרגה עילאה, אנשי קודש בעלי שאיפות דמות ונשואות לחיות חיים קדושים וטהורים כפי אשר התווה לפניהם ר' פנחס בן יאיר, החל מזהירות וזריזות עד דוח הקודש ותחה"מ, והוא התחבר עמהם להיות אתם בצוותא חדא במעלת הרוח בעולם האצילות, לא יפלא איפוא עליו, על אשר דבר דתת על הרבנים ותלמידי חכמים שבדורו, והכה אותם ברוח פיו, אשר מפיו כידודי אש יתמלטו עליהם, והניף בעים רוחו את שבט מוסר לגלות קלונם ברבים, כי סביבו נשערה מאוד, בהיותו בסביבה של קודש הקדשים, דקדק עם כל אחד ואחד בכחוט השערה, בחפצו שכל בני בשר יתעלו למעלת מלאכי השרת, לחיות בלי שמץ פניה וגאות ובלי רגש של הנאה פרטיית, ובהתלהבותו בחסידותו אשר, "אין חוזק כחסידות בתחלתו", דמה בגפשו כי אם יקבלו כולם את תורת החסידות של הבעש"ט ז"ל, יתפשטו כל העקמימות שבלבות בני אדם, ויהיו כולם קדושים, כולם אהובים וכו', וכלם עושים באימה ובריאה רצון קונם, ובכן השתמש בשבט סופר אשר בידו, ובקסת סופר אשר במתניו, וישב על האבנים ועבר עבודת ספרותית, חדשה ונפלאה במינה, בהיותו יושב בפולנאה במנוחה שלימה משנת תק"ל והלאה, וחיבר ספריו "תולדות יעקב יוסף" ו"צפנת פענח", מלאים חומר מפץ ומשחית ומחבל, להרוס בלי חמלה את הסדרים המקולקלים והבנינים הרעועים שנתהוו ברבות הימים בהם בקיעים ופרצות ולהעמיד על מקומם בנינים חדשים על יסודות החסידות, אשר יהיו כראי מוצקים בנויים לה'פיות, כפי אשר ראה כבר בדמיונו את משאת נפשו לראות כל קהלות הקודש שיהיו כולם ראשיכם שבטיכם כו' מחוצב עציץ עד שואב מימך, בבחינת "כולך יפה רעיתי ומום אין בך". בשנת תקמ"א הוציא לאור ספרו "תולדות יעקב יוסף", ובצאתו לאור עולם הרתיח את לב הרבנים המתנגדים כסיר מצולה, על בזותו את הרבנים ות"ח שבדור בדברים חריפים ושנונים, כמו מ"ש בפ' ויחי: "על מה תכו עוד תוסיפו מרה, כי המכתהין רגליהם לילך מישיבה לישיבה ללמוד וכל מה שאוספיין ללמוד מוסיפין להתגאית ולהיות רחוק מהשנית, כי אין אני והוא- יכולין לדור במרור אחד, וזהו על מה תכו שביותר שמכתתין רגליהם ללכת לישיבות ללמוד עוד תוסיפו מרה להתגאות ולהתרחק מהשנית..."

ובס' מסעי: „הא ואחוי לך טודא דסיני תיח שנקרא סיני דהדרן לר עקרבא, שהם מסובבים בג' גליות. א) גלות הכללי מאוהע, ב) גלות הפרטי מהמן עם, כמאמר דעיק כשהייתי עיה אמרתי מי יתן לי תיח ואנשכנו כחכור, שהם אין נישכין כחמור אלא כעקרב. ג) גלות הפרטי, מהלומדים שלא לשמה שנקרא חבורי' 'הכם' מופלא 'ורב רבנן, כי הלמדן הנושך שהוא נשיכת חמור מפליא ברשעתו יותר...“ (וכיו"ב כתב בס' ואתחנן ועוד בכמה מקומות).

כבר אמרו חז"ל (ב"ב ס"ז ע"ב), אין אדם נתפס בשעת צערו, ואין כל פלא כעת על הביטויים הקשים כגידים שהוציא על הלומדים, „כי המרו את רוחו ויבטא בשפתיו“, הלא אז בעת ההוא, היו החסידים והצדיקים מן הנרדפים, אשר רדפו אותם הלומדים המתנגדים, באף וחימה ובקצף גדול עד כדי להחיר דמם ר"ל, ואין ה' אפשר לכתנא רבה כבעיס התולדות לעצור ברוחו ולא לצעוק חמס נגד הלומדים והרבנים אשר ירדו לחייהם, אבל כמובן, הם לא דנו אותו לכף זכות, והדברים הקשים אשר הדפיס כנגדם הוסיפו שמן על המדורה, ובדקי את הספר „תולדות יעקב יוסף“ ומצאו בו בי לא זו בלבד שהוא מבזה תיח, כי אם חותר חתירה, לבטל את לימוד התורה, במיש בס' ויצא לפרש מאמרם ד"ל במס' תענית ד"כ, לעולם יהי אדם רך כקנה וא"ל יהי קשה כארו באריכות אומר ודברים, ובתוכם כדברים האלה: „וזה שלא ירגיל בזה להיות מתמיד בלימודו תמיד דק יתערב עם בני אדם ג"כ, ושם יהי ג"כ יראת ה' על פניו לקיים שיתי ה' לנגדי תמיד, גם שהוא נגדיות ביטול תורה או הפלה, מ"מ יתן לב שיש שם ג"כ מוסר ועבדות ה'...“ ועפ"י הדברים האלה דנו את „החסידות“ כי באה לביטל את לימוד התורה והתמדת התורה, ולרגלי הדברים האלה נתעוררו חכמי ווילנא להכריז חרם שני בוילנא על החסידים בשנת תקמ"א, ואת הספר תולדות יעקב יוסף דנו לשריפה. (קרי' נאמנה עי קל"ט).

במקום שיש משפטים קדומים וחשדים, אי אפשר להוציא דין אמת לאמתו. בלי ספק כי אם בא אחד מחכמי ווילנא לפני הגר"א ד"ל בשאלה, יורנו רבנו, תיח מתמיד בלימודו עשרים שעות במעל"ע, אבל הוא קשה כארו בלי רנש של רחמים וחנינה, בלי רנש של ענוה ושפל ברך, מתנאה כארו, ואין בו יראת שמים, ותיח שאינו מתמיד בלימודו אבל הוא בעל מדות טובות ענותן ושפל ברך, רחום וחנון; וירא שמים, מי קודם המתמיד או הבלתי מתמיד? בודאי ה' הגר"א ז"ל מוציא משפטו להלכה ולמעשה, כמשפט בעל „התולדות“, שהבלתי מתמיד ובעל מדות טובות וירא שמים עדיף מהמתמיד הנ"ל, אבל כיון שהי' להם כבר חשד, שהחסידים והחסידות באו לבטל את התורה, ונשרש בהם החשד והי' בלבם למשפט קדום לא יכלו לדון באופן אחר את „התולדות“ ו„החסידות“, מאשר דנום או להעבירם כל"ל בן הארץ ולהכותם חרם, כאשר כן עשו אח"כ ג"כ רבים מהחסידים כאשר נברה ידם על הרבנים ותיח המתנגדים, ושבו החסידים הנרדפים, להיח רורפים את הרבנים ותיח, שהיו חשודים בעיניהם שרוצים לבטל את החסידות, התנהגו החסידים עמהם, כאשר התנהגו חכמי ווילנא או עם החסידים והחסידות. גם בבראדי נשרף ספר „תולדות יעקב יוסף“ בנזנת הרבנים שם, וסח לי זקן אחד, כי חכמי בראד הוציאו דינו לשריפה בשביל מיש בס' מסעי ויחנו ברמן טרף, כי פושעי ישראל מלאים מצות כרמן וד"ל שמוסיפין מצות למו

מצוה להתגבר על ישראל אצל הפריץ או למסור ממון ישראל זה להפריץ כו' ע"ש. — אי משום הא, בודאי לא נתחייב שריפה, כי פשיטא שלא נתכוין המחבר ח"ו לעשות את התורה פלסטר ולנהוג בה קלות ראש, ורק ע"ד צחות והלצה להתלוצץ בעוברי עברה כתב כן, והם רק עילה מצאו — כי רק עילה, בקשו.

בהודע דבר שריפת ספרו של הנה"ק מפולנאה להרב הנה"ק רבי ר' מעלי מולאסשוב ז"ל, עמד ואמר רבונו של עולם! נלוי וידוע לפניך שלא לכבודו עשה הר"ר יעקב יוסף את ספרו כי אם לכבודך ולכבוד תוה"ק. והרה"ק הרבי ר' פנחס מקאריץ ז"ל אמר עליו, שלא הי' עדיין ספרים כאלה בעולם כי הוא תורה מגן ערן.

מספרים, כי הרה"ק המחבר הי' נוסע מעיר לעיר להפיץ ספרו בעולם ועי"ז תתפרנס שיטת החסידות של הבעש"ט ז"ל, ובבואו לק' בארדיטשוב ולא מצא שם קופצים על ספרו, היטב חרה לו, והקפדתו עשתה רושם למעלה בשמים וידוע הדבר להרה"ק מו"ה זאכ מויטאמיר ז"ל. כי קטרוג גדול בשמים על העיר בארדיטשוב בגלל הדבר הזה, וימהר ויסע שמה וקנה מאת המחבר מאה ספרים ושילם לו במיטב ואז נחה דעתו של הרה"ק המחבר. אז אמר לו הרה"ק ר' זאב, למה כה יחרה אפך אם אינם דוצים לקבל ממך ספרך, דיו לעבד שיהי' כדבו, הרי גם הבוית"ש חזר עם ספר תורה שלו על כל האומות ולא רצו לקבלה. — ספרו, כמו החסידות, נתפשט בקרב תבל ונתפרסם ונדפס כמה פעמים במשך זמן קצר ולקוח מקום חשוב במערכות ספרי חכמי ישראל, כאשר נדבר על אודות זה להלן בפרק הבא איה"ש.

ג.

הרה"ק הרחיד"א ז"ל, בס' "שם הנדולים" מערכת ספרים צ' כתב, וז"ל: **צפנת פענח**, חדש מחודש, דרושים על סדר הפרשיות בספר שמות והם דרושים נחמדים בדרך פרד"ס בכמה אופנים חברים הרב החסיד מו"ה יעקב יוסף, ולו רגל על לשונו הקדמת רבו הרב המפורסם קדוש יאמר לו מו"ה ישראל בעש"ט, וידענו שכבר נדפס להרב הגזכר ספר תולדות יעקב יוסף ונתגים לו את השבח...

מתחתי קו תחת התיצות, "חדש מחודש", שכתב הנה"ק הרחיד"א על ספרא דבי רב הנ"ל, כי אמנם כן הי' דרכו בדרוש ואגדה או בימים אלהם, "חדש מחודש", כאשר העיר הרחיד"א שם מערכת ספרים אות ד', "דרשות הר"ן", על אופני הדרוש השונים שנהגו הדרשנים בכל הדורות, ובגמר דבריו שם יאמר: **ובאזנינו שמענו כי זאת לפנינו בפולין היו הדרשנים נוהגים לדרוש מאמרים תמוהים בהקדמות תוספות ופוסקים וחדושות, ועתה חזרו מקצתם לדרוש פשטים פשוטים, וכמה מהם שקורין בכל שבוע ספר, אור החיים** להרב חסידא קדישא מוהר"ח בן עטר ז"ל ומחבבים את דבריו כי הם על פי הפשט". הדיבורים הללו יסובכו על ספרי הרה"ק המחבר תולדות יעקב יוסף וצפנת פענח שהוא הי' הראשון לדרוש פשטים פשוטים... ולחבב את דברי האור החיים.

גם הי' "חדש מחודש" בדבר שלא קדמוהו המוכיחים הקודמים, הם המוכיחים

כמו בע"ס „קב הישר“, „זרע ברך“ ו„שבת מוסר“, הגידו לעמם פשעם בדברים קשים כגידים, ולא השתמשו במשל ומליצה ליפות את התוכחות על עון, בלבושי הוד והדר, עם איוה מאכר ממאמרי חז"ל או במקראי קורש, כנראה שאמרו הם כמו שאמר הרב הגאון בע"ס שו"ת מהר"ם ברבי אבר"ק פרעסבורג ז"ל, פעם אחת באו לפניו האקר׳ט בטענה מדוע לא ירוש בדברי אגדה ודרוש ותוכחת מוסר, רק בכל שבת הגדול, ושבת שובה ירוש פלפול והלכה, בכך שאלתם כי ירוש גם אגדה ומוסר, וענה להם בכעס מה אתם רוצים שאעמיד את הרשעים ועבריינים בתורה ובמקראי קורש או בעין יעקב, זה לא אעשה, והי' לא תהי' לנאת! בא הרה"ק בספרו תולדות יעקב יוסף באופן „חרש מחודש“, להעמיד את העבריינים בתורה, במקראי קורש ובמאמרי חז"ל, ובדרך הילוכו לרוש דרשתו, ולפרש הפסוקים או מאמרי חז"ל יצייר לפנינו ציור מחיי הרבנים והחזנים המלמדים בימיו, (בפ' צו ד"ה והרים את הדשן).

וכה מתבל בתבלין ומיני בשמים, דברים הקשים כגידים, ומבליעם בנעימה עם ביאור איוה מאמר באגדת חז"ל, כמו לרונאמ בביאור המאמר בריש מסי' ברכות: כשעלה השחר נכנסו חכמי ישראל אל דהמע"ה אמרו לו עמך ישראל צריכין פרנסה א"ל לכו והתפרנסו זה מזה, א"ל אין הקומץ משביע את הארי כו'. ומפרש הרה"ק (בתולדות פ' בא) לפי ענין הזמן, אין הקומץ (העשיר הקמצן) משביע את הארי – שבחבורה הת"ח. – ואין הבור – הגבאי דבהכנס"ס – מתמלא מחולייטו – מת"ח שבעירו, שאינו חשוב בעיניו כהאורח מעיר אחרת. אמר להם פשטו יריכם בגדוד, יסעו הלומדים בתנוכה ופורים בנבול שאינו שלהם... אבל האמת יותר נכון הי' שיפרנסו כל עיר ת"ח שבעירם... וכהנה וכהנה רבות עצמו ככפ", כלציות וצחות וצחצחות ושיתות נעימות, משיחות חולין של ת"ח, שלא הי' כבושם הזה בימיו והי' ספר „חרש מחודש“ כמ"ש הרחיד"א ז"ל. בכלל הוא ספר מוקטר ומוגש לשיטת החסידות הבעש"טית ונזכרו בו מאמרי הבעש"ט עד אין מספר, ומכאן זאת השיטה וענין הדבקות והתדבקות אל הצדיקים (ע' פ' יתרו, יפ' קרושים). אבל יש בו מכל אבקת רוכל.

הבעש"ט ז"ל אמר פ"א: „רבש"ע לא אבקש שכרי בעוה"ב על המעשים שעשיתי, רק על מה שנתתי לך יוסלע כזה“ (טו"ס פורת יוסף).
הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזבונו זצ"ל אמר: ידעתי שהי' להרב מפולגאה „מניד“ שלמר עמו, ראה זקני הבעש"ט שאין זה מגיד אמת ולקח ממנו אותו המגיד ונתן לו מגיד אחר ממגידי האמת (בוצינא דנהורא).
הרבי ר' דוב בער ז"ל אמר עליו, שהי' לו גלוי אלי' ז"ל ועור מדרגות גבוהות מאוד (דברת שלכה).
בערך שנת תקמ"ב נפטר הרה"ק ר' יעקב יוכפ בפולגאה ומנוחתו כבוד אצל חברו הרה"ק ר' יהודא ליב מוכיח ז"ל כפולגאה, ז"ע ועכ"י.

